

Ondanks Aanbesteden toch een mooi project?

29 januari 2018

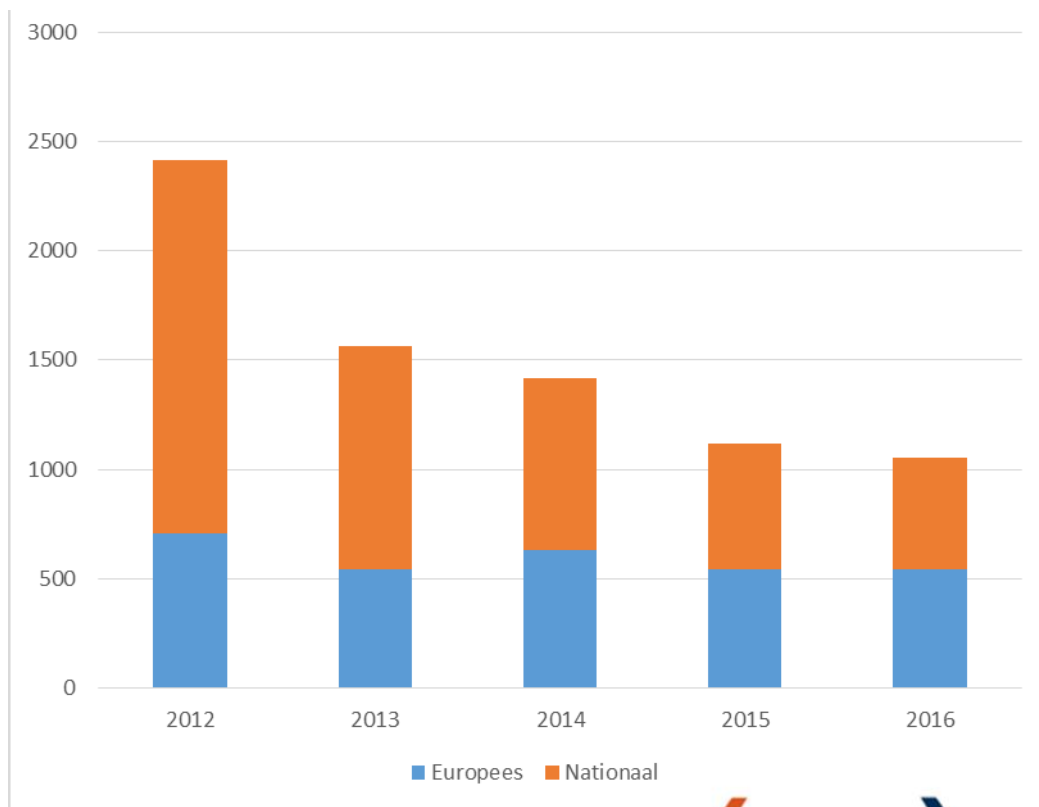
Workshop Regiovergadering BNL Zuid

Marcel Stuijts (Bizob) / Joost Fijneman (Stabi / BNL)

Enkele trends in cijfers (I)

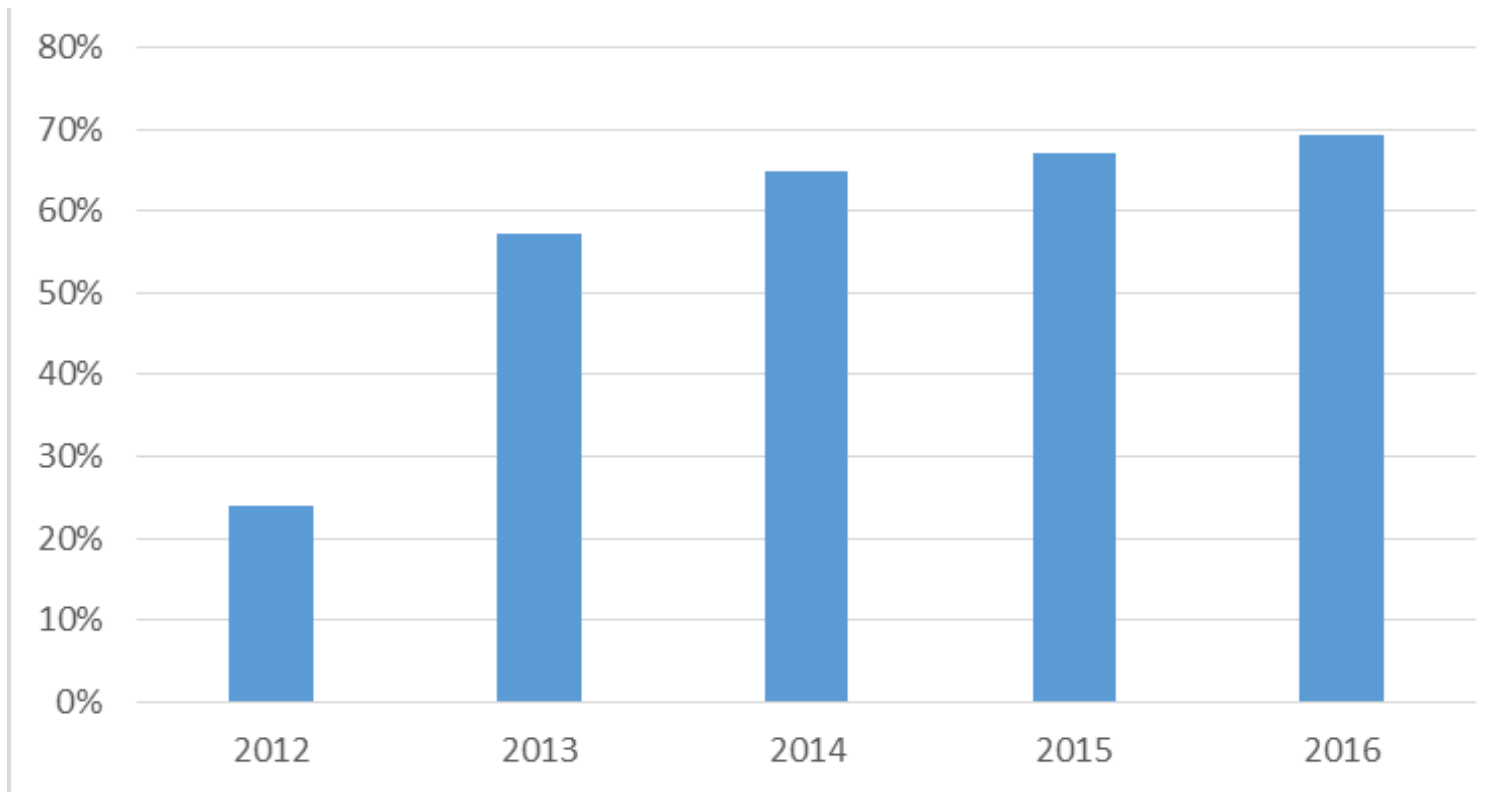
Aantal aanbestedingen

Enkele trends in cijfers (II)

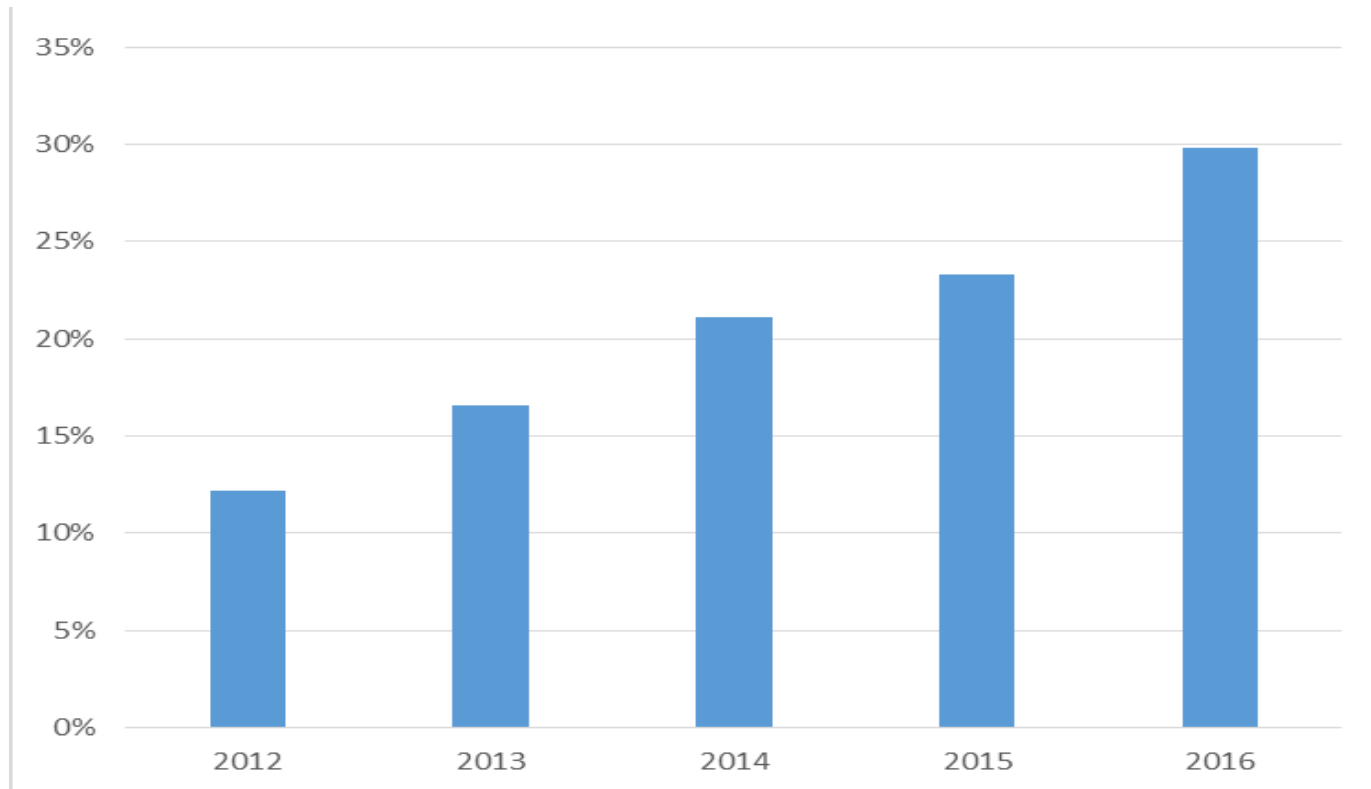
EMVI (BPK)

Enkele trends in cijfers (II)

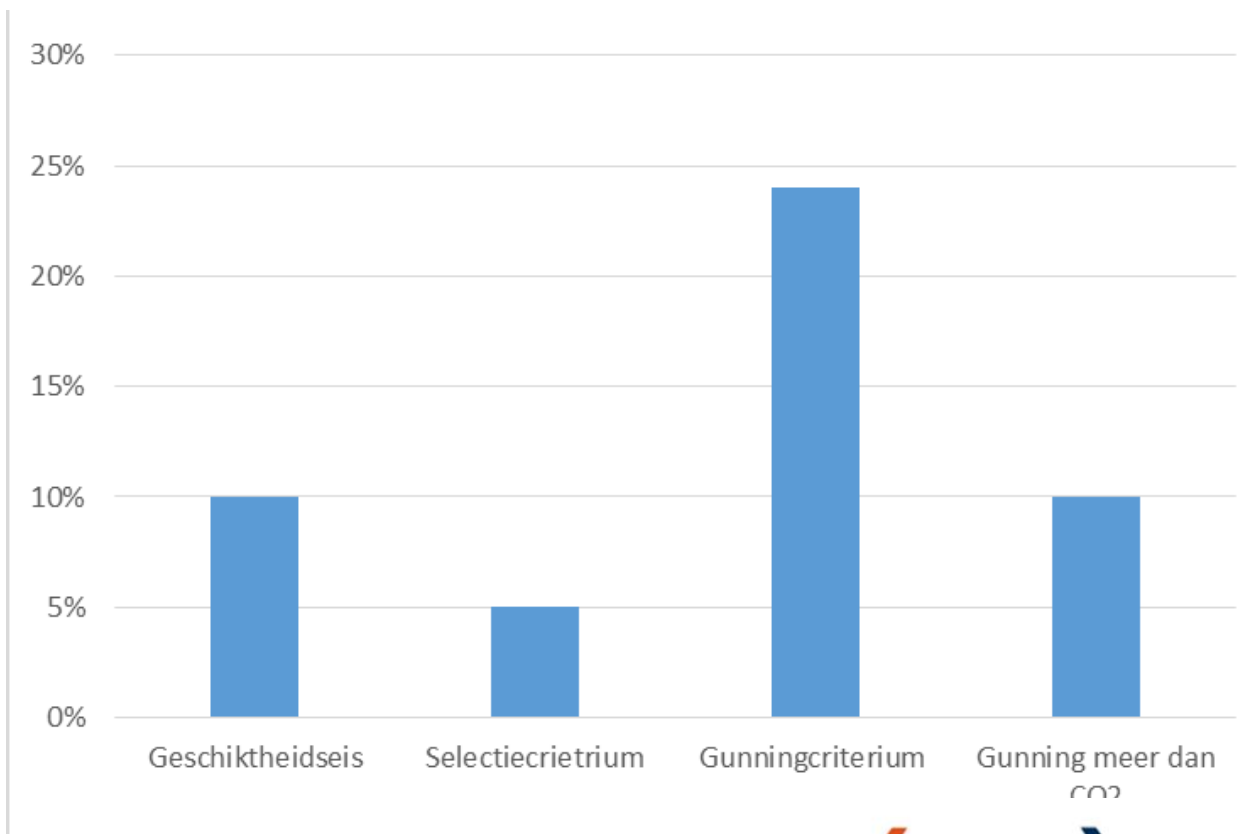
Moderne Contractvormen

Onderscheidend vermogen?

Duurzaamheid / Innovatie

Korte conclusie

- Randvoorwaarden ‘onderscheiden’ lijken goed:
  - Meer onderhands;
  - Veel EMVI;
  - Meer Geïntegreerde Contracten.
- Maar...
  - Onderhands vaak op prijs (?)
  - EMVI met name *proces*, zelden *project*;
  - GC-bestek telt meer bepalingen dan traditioneel bestek...;
  - Gemeten: Nauwelijks onderscheid bij Duurzaamheid.

Acties uit de Bouwagenda (I)

Actie 4: Het zorgen voor een structuur en een coördinatiepunt voor het structureel organiseren van marktdagen in het gehele land.

Verantwoordelijk: MKB Nederland en VNO/NCW voor de structuur en het coördinatiepunt met ondersteuning van de KvK.

Actie 5: Het starten van een pilotproject voor het inzetten van een materiedeskundige marktpartij bij het opstellen van de specificatie.

Verantwoordelijk: Bizob en Bouwend Nederland Regio Zuid

Acties uit de Bouwagenda (II)

Actie 8: Het opzetten van een uniform SROI-beleid en werkwijze in alle arbeidsmarktregio's.

Verantwoordelijk: Landelijke Werkkamer in samenwerking met coördinatiepunt Friesland.

Actie 11: Het verkennen en bevorderen van een 'ruimere' wijze van uitvragen.

Verantwoordelijk: Bouwend Nederland

Acties uit de Bouwagenda (II)

Actie 12: Het opstellen van een handreiking ‘Nader selecteren’.

Verantwoordelijk: Bouwend Nederland met ondersteuning van het ministerie van EZK

***Actie 14: Het opstellen van een handreiking
‘Tenderkostenvergoeding’.***

Verantwoordelijk: Provincie Noord-Holland, MKB-infra/CUMELA, AevesBenefit en K-Dekker Bouw & Infra.

Actie 16: Het publiceren en uitleggen van best practices ‘Gunnen op laagste prijs’.

Verantwoordelijk: PIANOo in samenwerking met MKB Nederland en VNO/NCW

Acties uit de Bouwagenda (IV)

Actie 17: Het ontwikkelen van een EMVI-tool.

Verantwoordelijk: MKB Nederland/VNO-NCW en ministerie EZK

Actie 19: Het aandacht vragen voor planning, termijnen en kwaliteit van beantwoording

Verantwoordelijk: Ministerie van EZK en Bouwend Nederland in samenwerking met PIANOo

Actie 20: Het ontwikkelen van een formulier voor evaluatie na afloop van aanbesteding

Verantwoordelijk: MKB Nederland Noord/VNO-NCW Noord en gemeente Opsterland (in samenwerking met kenniscentrum Europa decentraal).

Wat gebeurt er al?

Inrichten openbare ruimte rond een basisschool

Raming uitvoering werkzaamheden: €208.250 ex btw

Gunningssystematiek: gunnen op waarde

Bijzonderheden: de school ligt midden in een woonwijk

Gunningscriteria:

1. prijs
2. risicoanalyse, specifiek voor overlast
3. risicoanalyse, overig

Bij de beoordeling wordt met name gelet op:

- het getoonde inzicht in kritische processen;
- het onderkennen van niet voor de hand liggende risico's en met name van risico's waarvan het ontstaan niet in de directe invloedssfeer van de inschrijver liggen;
- de mate waarin de aangedragen beheersmaatregelen volledig en effectief zijn;
- de mate waarin de kans op optreden en de impact van de benoemde risico's hoog is.

De inschrijver geeft de top-5 risico's weer die hij in dit project onderkent. Deze risico's worden voorzien van beheersmaatregelen. Bij de beoordeling wordt er zowel naar de risico's gekeken als ook naar de aangeboden beheersmaatregelen. De aangeboden beheersmaatregelen maken onderdeel uit van de opdracht. Oftewel: doet een opgegeven risico zich voor dan worden de opgegeven beheersmaatregelen ingezet als onderdeel van de opdracht en (dus) zonder meerkosten.

Per risico kan de inschrijver maximaal €5.000 fictieve meerwaarde verdienen. Dit betekent dat de kwaliteit in deze aanbesteding als volgt heeft meegewogen:

2 risico-analyses x 5 risico's per analyse x €5.000 per risico = €50.000

De beoordeling vond plaats aan de hand van de volgende 2 matrices:

Score	Beoordeling: De inschrijver overtuigt de opdrachtgever dat hij:
1	te weinig inzicht heeft in het betreffende risico evenals de daarbij behorende beheersmaatregelen.
2	inzicht heeft in een klein risico en/of beperkte beheersmaatregelen inzet.
3	zich qua inzicht in de risico's en/of beheersmaatregelen tussen de beoordeling van een 2 en een 4 bevindt.
4	een goed inzicht heeft in de grote risico's die bij het project horen of de daarbij behorende solide beheersmaatregelen.
5	zich qua inzicht in de risico's en/of beheersmaatregelen tussen de beoordeling van een 4 en een 6 bevindt.
6	een goed inzicht heeft in de grote risico's die bij het project horen en de daarbij behorende solide beheersmaatregelen.

Score	Berekening score
1	0% x € 5.000 = € -
2	10% x € 5.000 = € 500
3	25% x € 5.000 = € 1.250
4	45% x € 5.000 = € 2.250
5	70% x € 5.000 = € 3.500
6	100% x € 5.000 = € 5.000

Er is voor een progressief verloop gekozen omdat we:

- de inschrijvers wilden stimuleren om voor de maximale scores te gaan;
- ons ervan bewust zijn dat bij de inzet van meer en/of adequatere beheersmaatregelen de kosten voor de aannemer ook progressief kunnen (soms: zullen).

Risico 8	Planning fase 1 wordt niet gehaald															
Oorzaak	O1: Relatief korte uitvoeringsduur tussen gunning en opleverdatum. O2: Materialen dienen ingekocht te worden. O3: Proceduretijd voor een insitu-partijkeuring. O4: Onvoldoende coördinatie met aannemer bouw n overige werken derden.															
Preventieve Beheersmaatregel	BM1: In bijlage 3 hebben wij een gedetailleerde planning opgesteld. BM2: Na voorlopige gunning starten wij direct met de inkoop van materialen, zie bijlage 3. BM3: Na voorlopige gunning starten wij direct met het traject van de insitu-partijkeuring, zie bijlage 3. BM4: Wij hebben in fase 1 een buffer van 6 dagen in de planning opgenomen om stagnatie op te vangen. BM5: Wij nemen de coördinatie van alle werken derden op ons (zover dit nog geen verplichting is voor de bouw-aannemer). BM6: Wij organiseren iedere week een coördinatieoverleg met alle aannemers van werken derden.															
Correctieve Beheersmaatregel	BM1: Indien blijkt dat ondanks de preventieve maatregelen dat wij de planning niet lijken te halen, dan zetten wij 4 extra stratenmakers in om de parkeerplaats en het plein tegelijkertijd te realiseren.															
Voor beheersmaatregel	Kans	Veiligheid	Hinder	Tijd	Geld	Score	Rang	Na beheersmaatregel	Kans	Veiligheid	Hinder	Tijd	Geld	Score	Rang	
	3	2	4	3	2	33	1		1	2	3	1	-	6	6	

De inschrijver laat naar mening van het beoordelingsteam hier duidelijk zien het project te doorgronden. De risico-score vooraf (i.c. 33, rangorde 1) en dezelfde score na inzet van de aangeboden beheersmaatregelen (i.c. 6, rangorde 6) laten zien dat het risicoprofiel aanzienlijk is verkleind.

Ervaringen Beoordelingsteam

De ervaringen van het beoordelingsteam met kwalitatieve gunningscriteria algemeen – en deze specifiek – zijn unaniem positief.

Met dit gunningscriterium ziet de gemeente er op toe dat:

- de inschrijvers worden beoordeeld op het doorgronden van het project;
- de relevante risico's in kaart zijn gebracht;
- voor ieder risico de beheersmaatregelen onderdeel van de inschrijving uitmaken;
- specifieke aandachtsgebieden extra belicht kunnen worden, zoals in dit voorbeeld een aparte risico-analyse voor het onderdeel 'overlast'.

Tip: zie er op toe dat de kwalitatieve criteria:

1. ook echt een toevoeging voor de opdracht zijn;
2. onderscheidend kunnen zijn tussen de verschillende inschrijvers;
3. inhoudelijk te beoordelen zijn.

T.a.v. punt 3:

Een planning is bijvoorbeeld lastig inhoudelijk te beoordelen. Want – uitgaande van eenzelfde einddatum – wanneer is de ene planning beter dan de ander?

Wat kunt u morgen anders doen?

- Kritisch kijken naar de uitvraag:
  - Is het wat voor mij?
  - Kan ik me onderscheiden?
  - Waarom vraagt deze opdrachtgever dat?
- Vragen, vragen, vragen
  - Nota;
  - Individuele inlichtingen;
  - Aanbestedingsinstituut.
- Geef antwoord op de vraag achter de vraag;
- Of... doe gewoon niet mee en richt de pijlen op een ander werk!
- Meer weten: '[Winnen met EMVI](#)' – BNL Academy

Volledige actieagenda BA

1. Inkooporganisatie

Actie 1: Het uitbrengen van een publicatie 'organisatorische en strategische aspecten van inkoop'.

Actie 2: Het maken van een factsheet over de inkoopfunctie.

Actie 3: Het in kaart brengen van de verschillende bestaande inkoopsamenwerkingen.

2. Kennis en kennisuitwisseling

Actie 4: Het zorgen voor een structuur en een coördinatiepunt voor het structureel organiseren van marktdagen in het gehele land.

Actie 5: Het starten van een pilotproject voor het inzetten van een materiedeskundige marktpartij bij het opstellen van de specificatie.

Actie 6: Het delen van ervaringen minor 'Inkoopmanagement' met andere HBO onderwijsinstellingen en het ontwikkelen van een nieuwe visie op inkooponderwijs.

3. Inkoopbeleid

Actie 7: Het ontwikkelen en promoten van een model voor een paspoort voor aanbestedende diensten.

Actie 8: Het opzetten van een uniform SROI-beleid en werkwijze in alle arbeidsmarktregio's.

4. Inkoopvoorwaarden

Actie 9: Het opstellen van paritaire contractvoorwaarden per branche.

Actie 10: Aanpassing toelichting op het VNG-model Uniforme Inkoopvoorwaarden.

5. Keuze van de procedure

Actie 11: Het verkennen en bevorderen van een 'ruimere' wijze van uitvragen.

Actie 12: Het opstellen van een handreiking 'Nader selecteren'.

Volledige actieagenda BA

6. Clustering

Actie 13: Het inzichtelijk maken van de problematiek rond clusteren en voorstellen doen voor verbetering in de huidige praktijk.

7. Tenderkosten

Actie 14: Het opstellen van een handreiking 'Tenderkostenvergoeding'.

8. Gunningscriteria

Actie 15: Het opzetten van Regionale Adviespunten Aanbesteden.

Actie 16: Het publiceren en uitleggen van best practices 'Gunnen op laagste prijs'.

Actie 17: Het ontwikkelen van een EMVI-tool.

Actie 18: Updaten van marktdossiers

9. Tijd, termijnen en kwaliteit beantwoording

Actie 19: Het aandacht vragen voor planning, termijnen en kwaliteit van beantwoording

10. Evaluatie

Actie 20: Het ontwikkelen van een formulier voor evaluatie na afloop van aanbesteding

11. Communicatie tussen aanbestedende dienst en marktpartij

Actie 21: Het maken van een Infographic tendercommunicatie

Aandacht voor aanbesteden

Actie 22: Het instellen van een prijs voor beste aanbestedende dienst

Actie 23: Het opzetten en uitvoeren van een communicatiecampagne "Beter Aanbesteden".

Meest relevant voor BN

Actie 4: Het zorgen voor een structuur en een coördinatiepunt voor het structureel organiseren van marktdagen in het gehele land.

Marktdagen brengen aanbestedende diensten en ondernemers samen. Hier kunnen zij elkaar leren kennen, elkaar begrijpen, met elkaar in discussie gaan en op de hoogte blijven van de nieuwste ontwikkelingen. De in het traject “Beter Aanbesteden” geïdentificeerde onderwerpen, zoals gunningscriteria, komen vanzelfsprekend aan bod. ...

Verantwoordelijk: MKB Nederland en VNO/NCW voor de structuur en het coördinatiepunt met ondersteuning van de KvK.

Actie 5: Het starten van een pilotproject voor het inzetten van een materiedeskundige marktpartij bij het opstellen van de specificatie.

Indien er onvoldoende kennis in huis is voor het opstellen van de specificatie (bestek, programma van eisen, vraagspecificatie) kan een marktpartij worden ingezet om te komen tot een realistische en evenwichtige invulling van aspecten zoals technische specificaties, uitvoeringsmethoden en fasering, EMVI, een afgewogen risicoverdeling tussen opdrachtgever en opdrachtnemer en maatwerk op MVI-thema's.

Verantwoordelijk: Bizob en Bouwend Nederland Regio Zuid

Meest relevant voor BN

Actie 8: Het opzetten van een uniform SROI-beleid en werkwijze in alle arbeidsmarktregio's.

Een regionaal SROI-beleid en werkwijze leidt tot uniformiteit in de spelregels en duidelijkheid voor ondernemers en aanbestedende diensten. In de noordelijke provincies werkt het Coördinatiepunt social return (<http://socialreturnineregio.nl/social-return/wat-we/doen>) aan geharmoniseerd SROI-beleid (verder: Social Return in de Regio) tussen samenwerkende aanbestedende diensten.

Verantwoordelijk: Landelijke Werkkamer in samenwerking met coördinatiepunt Friesland.

Actie 11: Het verkennen en bevorderen van een 'ruimere' wijze van uitvragen.

Te vaak kiest een aanbestedende dienst voor een volledig dichtgetimmerde uitvraag. Hierdoor mist men de kans op innovatieve oplossingen. Verbetering kan worden bereikt door aanbestedende diensten ertoe te brengen om vaker te kiezen voor een aanpak waarbij niet zozeer een volledig gedetailleerde opdracht wordt aanbesteed als wel een plaats aan de tafel waar de opdracht wordt geconcretiseerd en uit onderhandeld.

Verantwoordelijk: Bouwend Nederland

Bureau Inkoop en Aanbestedingen
Zuidoost-Brabant

Meest relevant voor BN

Actie 12: Het opstellen van een handreiking ‘Nader selecteren’.

De (nadere) selectie van partijen blijkt in de praktijk tot problemen te leiden. Aanbestedende diensten worstelen met de invulling van criteria voor nadere selectie. De rechtspraak op dit onderwerp is diffuus.

Verantwoordelijk: Bouwend Nederland met ondersteuning van het ministerie van EZK

Actie 14: Het opstellen van een handreiking ‘Tenderkostenvergoeding’.

inschrijvergoedingen bij complexere aanbestedingen waarbij bovengemiddelde inspanningen van inschrijvers van toepassing zijn (bv een ontwerp dat verlegd wordt van de aanbestedende dienst naar de inschrijvers) of bij stopzetten van aanbestedingen. Deze handreiking kan voorgelegd worden aan de adviesgroep Gids Proportionaliteit en op de website van PIANOo worden geplaatst.

Verantwoordelijk: Provincie Noord-Holland, MKB-infra/CUMELA, AevesBenefit en K-Dekker Bouw & Infra.

Actie 16: Het publiceren en uitleggen van best practices ‘Gunnen op laagste prijs’.

Soms is gunnen op de laagste prijs het beste idee. Doe het dan ook en sta voor je keuze. Door ondernemers en brancheorganisaties te laten onderschrijven dat het gunnen op laagste prijs wel mogelijk is, afhankelijk van de opdracht, kan de angst hiervoor bij aanbestedende diensten worden weggehaald.

Verantwoordelijk: PIANOo in samenwerking met MKB Nederland en VNO/NCW

Bureau Inkoop en Aanbestedingen
Zuidoost-Brabant

Meest relevant voor BN

Actie 17: Het ontwikkelen van een EMVI-tool.

Aanbestedende diensten worstelen soms met de formulering van onderscheidende gunningscriteria. Een afwegingskader kan hen hierbij helpen en bijdragen aan het verbeteren van de toepassing van onderscheidende gunningscriteria. MKB Nederland /VNO-NCW en EZ formeren een werkgroep die zich buigt over een afwegingskader voor aanbestedende diensten voor de invulling van gunningscriteria. De onderwerpen “varianten” en “ondergrens voor kwalitatieve criteria” zullen in dit afwegingskader eveneens aan de orde komen. Ook zal aandacht besteed worden aan innovatiegericht inkopen. PIANOo verspreidt het resultaat.

Verantwoordelijk: MKB Nederland/VNO-NCW en ministerie EZK

Actie 19: Het aandacht vragen voor planning, termijnen en kwaliteit van beantwoording

De factor tijd is zowel van belang voor de planning van de aanbestedingsprocedure als voor de uitvoering van de opdracht zelf. Aanbestedingsstukken en contracten moeten vaak onder grote tijdsdruk worden gelezen. Daardoor bestaat de kans dat een opdrachtnemer iets cruciaals over het hoofd ziet. Bij het plannen van de aanbestedingen, moet bijvoorbeeld rekening worden gehouden met het tijdig opstarten van de aanbesteding, met de tijd die beoordelingen in beslag nemen en moeten eventuele vertragingen door mogelijke juridische procedures worden ingecalculeerd. .... Mondelinge inlichtingenbijeenkomsten kunnen daarbij behulpzaam zijn. Dit is efficiënt en komt de kwaliteit van de vragen en antwoorden ten goede.

Verantwoordelijk: Ministerie van EZK en Bouwend Nederland in samenwerking met PIANOo

Meest relevant voor BN

Actie 20: Het ontwikkelen van een formulier voor evaluatie na afloop van aanbesteding

Ontwikkeling van een evaluatieformulier dat door de aanbestedende dienst na afloop van de aanbesteding aan iedere inschrijver dan wel interne opdrachtgever wordt toegestuurd. Het evaluatieformulier is maximaal 1 A4, zodat het in enkele minuten door de inschrijver kan worden ingevuld. Inschrijvers geven zo een beoordeling over de gehouden aanbestedingsprocedure, de gunningscriteria en kunnen verzoeken om een gesprek met de aanbestedende dienst. Het doel is dat hiermee een kwaliteitscyclus ontstaat, die zowel voor ondernemers als de aanbestedende dienst leidt tot beter resultaat.

Verantwoordelijk: MKB Nederland Noord/VNO-NCW Noord en gemeente Opsterland (in samenwerking met kenniscentrum Europa decentraal).

Bureau Inkoop en Aanbestedingen
Zuidoost-Brabant